

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:78

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING,
SCHAKNINGSÖVERVAKNING

Laddat på Skeppsholmen

RAÄ Stockholm 103:1, Skeppsholmen 1:1, Stockholms stad,
Stockholms län

Tomas Ekman

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:78

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING,
SCHAKNINGSÖVERVAKNING

Laddat på Skeppsholmen

RAÄ Stockholm 103:1, Skeppsholmen 1:1,
Stockholms stad, Stockholms län

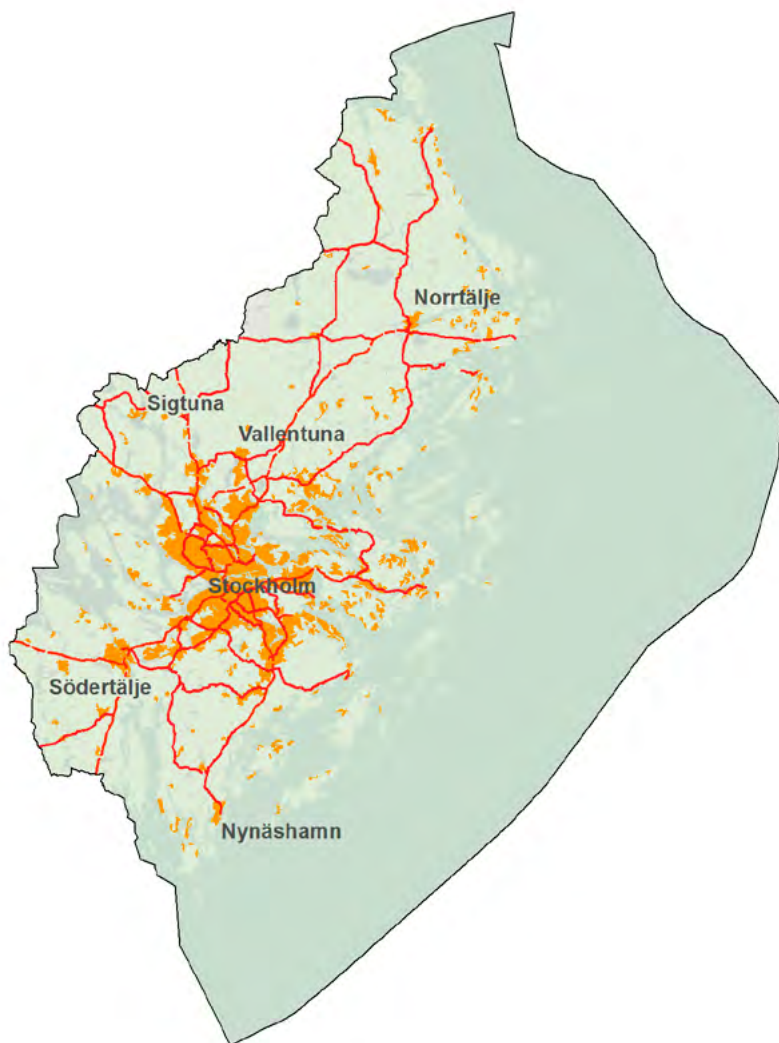
Tomas Ekman

Lst dnr 43111-37532-2017

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

Översigtskarta över
Stockholms län.

© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:78

Författare Tomas Ekman

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto En panoramakarta från 1870-talet över Skeppsholmen.
Utförd av Heinrich Neuhaus.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte	7
Metod	7
Genomförande	8
Resultat	9
Tolkning och utvärdering av resultaten	9
Referenser	10
Tekniska och administrativa uppgifter	11

Figur 1. Karta över området kring Skeppsholmen med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart ring. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

En schaktkontroll har utförts på Skeppsholmen av Arkeologgruppen AB i samband med att en laddstolpe för elbilar installerats på gården innanför kanslihusen. Schaktet kom enbart att beröra fyllnadsmassor och inget av antikvariskt intresse påträffades.

Inledning

Arkeologgruppen AB har utfört en schaktningsövervakning inom fastigheten Skeppsholmen 1:1. Uppdraget gällde ett schakt för nydragning av elkabel och ett fundament för en laddningsstolpe till elbilar. Fastigheten ingår i fornlämningsområdet RAÅ Stockholm 103:1 som omfattar Stockholms stadslager. Installationen skulle göras på gården vid de Västra och Östra kanslihusen.

Uppdragsgivare var Länsstyrelsen i Stockholms län och kostnadsbärare var Statens Fastighetsverk.

Bakgrund

I denna bakgrund är fakta hämtade från Statens Fastighetsverks Förvaltningsprogram, del 3, Historik.

Den första kända bebyggelsen på ön uppges vara ett lusthus som Erik XIV lät bygga under 1560-talet. Innan dess nämns en trädgård år 1546 som dock eventuellt kan ha legat på Blasieholmen.

Kung Eriks efterträdare Johan III byggde ett nytt hus på holmen. Enligt "Stockholms äldsta karta" från år 1624 finns ett hus på holmens sydöstra del och ett större rektangulärt hus längre österut. Även på en karta i Krigsarkivet från år 1637 anges dessa hus och även en större trädgård kring huset i sydöst. De bör ha legat sydöst om Svensksundsmonumentet.

Skeppsholmens förvandling till flottstation skedde från slutet av 1630-talet. Ett vägande skäl var att drottning Christina ville ha en trevligare utsikt från slottet. Den dåvarande flottstationen på Blasieholmen fick flytta till Skeppsholmen. Flottan kom emellertid att flytta vidare till Karlskrona redan under 1680-talet. Men Skeppsholmen behöll sin maritima anknytning och ön fick sedan både militära och civila hyresgäster.

I det nu aktuella området fanns en mönstringsbyggnad som brann år 1745 och ersattes av en envånings stenbyggnad för gardet. Den fick senare ytterligare en våning och kallades då Kanslihuset efter sitt huvudsakliga användningsområde.

Figur 2. Fastighetskarta med undersökningsplatsen markerad. Skala 1:10 000.

Vid 1860-talets början byggdes Kanslihuset om och fick sällskap av det nybyggda Östra Kanslihuset, från början byggt som vakt- och magasinshus. Mellan kanslihusen installerades ett smidesstaket med grindar och med hjälp av nybyggda tegelmurar kunde varvsområdet därmed spärras av från övrig verksamhet på ön.

Sedan 1950-talet har flottan i princip ingen verksamhet kvar på Skeppsholmen. De flesta byggnaderna finns kvar men används för andra ändamål, ofta med kulturella förtecken, till exempel Östasiatiska Museet och Konsthögskolan. Kanslihusen inrymmer numera kontorslokaler och en del ateljéer.

Figur 3. Första skoptaget på grusplanen.

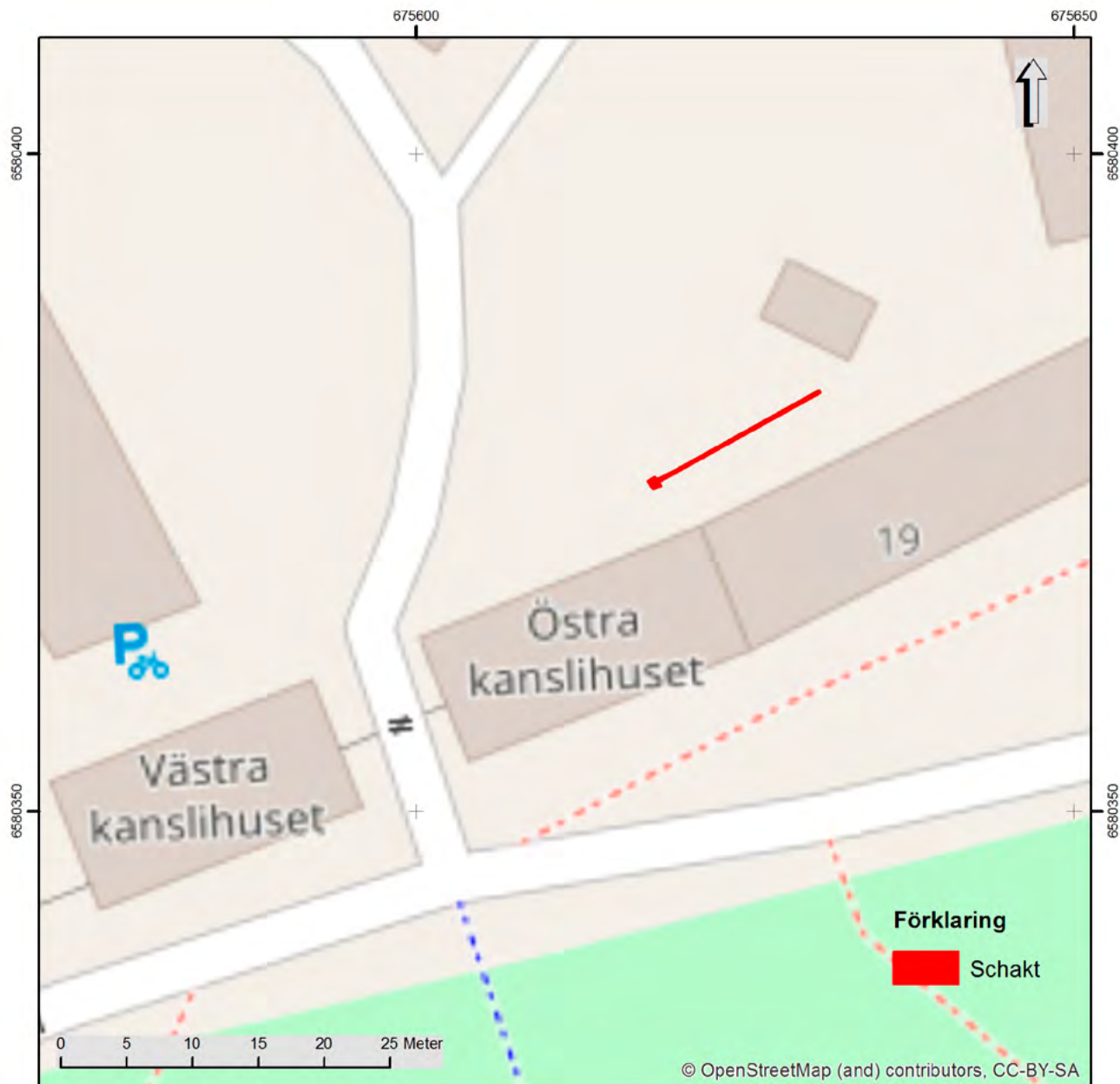
På gården innanför kanslihusen skulle det aktuella schaktet tas upp. Där finns idag en grusplan och ett par träd. Ytan används i viss mån för parkering.

Syfte

Syftet med schaktningsövervakningen var att bedöma om fornlämning berördes. Eventuella lämningar skulle dokumenteras på ett vetenskapligt tillfredsställande sätt. Om mer komplicerade lämningar framkom skulle Länsstyrelsen underrättas för bedömning av vidare åtgärder.

Metod

Schaktning gjordes med en mindre grävmaskin. Med denna gjordes skiktvis schaktning ned till till avsett djup, som i det här fallet kom att bli cirka 0,30 meter. Schaktningen skedde under antikvarisk kontroll. Dokumentation gjordes med foton och med beskrivning i text. Inmätning skedde manuellt i relation till en grundkarta som tillhandahölls av exploatören.

Figur 4. Schaktets läge vid kanslihusen. Skala 1:500.

Genomförande

Inledningsvis lokaliserades en befintlig kabel som skulle användas för anslutning till elnätet. Denna kabel påträffades på cirka 0,30 meters djup. Därför lades även den nya kabeln på detta djup. Schaktet var cirka 0,3 meter brett. Det räckte med ett cirka tio meter långt schakt som grävdes i närmast öst-västlig riktning. Vid den västra avslutningen upptogs en cirka 0,5x0,5 meter stor grop för fundamentet till laddningsstolpen. Denna grop var något djupare än schaktet, cirka 0,5 meter.

Figur 5. Färdigschaktat.

Resultat

Vid schaktningen påträffades inget av antikvariskt intresse. Med början vid fundamentsgropen i väster innehöll gropen och den första metern ett lager av singel ovanpå grus, därefter cirka sex meter med rasmassor med stort inslag av sprängsten, kross av rött och gult tegel samt grovt grus. De återstående metrarna mot öster utgjordes av grus och stensmjöl ovanpå den ovan nämnda befintliga kabeln.

Tolkning och utvärdering av resultaten

Schaktningen skedde enbart inom uppfylld mark, delvis i anslutning till befintlig elservis. Inga äldre lämningar berördes. Eftersom schaktet var relativt grunt går det dock inte att kategoriskt avfärda att det skulle finnas äldre lämningar inom detta område.

Referenser

Webbmaterial

www.sfv.se/globalassets/fastigheter/skeppsholmen_och_kastellholmen/del_3_historik.pdf

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Stockholm
Kommun	Stockholms stad
Landskap	Uppland
Socken	Stockholm
Fastighet	Skeppsholmen 1:1

Fornlämningsnummer

Stockholm 103:1

Lämningsstyp

Stadslager

Datering

Historisk tid

Typ av undersökning

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Länsstyrelsens beslutsdatum

2017-09-18

Länsstyrelsens diarienummer

43111-37532-2017

Arkeologgruppens projektnummer

Ag2017_69

Projektledning	Tomas Ekman
----------------	-------------

Personal	Tomas Ekman
----------	-------------

Undersökningstid	2017-10-31 till 2017-11-01
------------------	----------------------------

Exploateringsyta	Cirka 10 löpmeter
------------------	-------------------

Inmätningsteknik	manuell inprickning
------------------	---------------------

Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
-----------------	--------------

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd gjordes.

